BARAZA LA WAWAKILISHI ZANZIBAR

Simu Nam. + 255 24 2230602/1
Fax Nam. + 255 24 2230215
Tovuti: www.zanzibarassembly.go.tz

SANDUKU LA BARUA 902,
ZANZIBAR
Barua Pepe: zahore@zanlink.com

HOTUBA YA MWENYEKITI WA KAMATI YA MAENDELEO YA WANAWAKE NA USTAWI WA JAMII YA BARAZA LA WAWAKILISHI KUHUSU MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI YA WIZARA YA ELIMU NA MAFUNZO YA AMALI KWA MWAKA WA FEDHA 2016/17

UTANGULIZI

Mheshimiwa Spika, naomba nimshukuru Mwenyezi Mungu mtukufu kwa kutuwezesha kuwa na afya njema na kuweza kusimama mbele ya Baraza lako tukufu katika kutekeleza majukumu ya kulijenga taifa letu.

Pia, nachukua nafasi hii adhimu kwa moyo wa dhati kabisa, kukushukuru wewe binafsi kwa kunipa nafasi hii muhimu ya kutoa maoni ya Kamati ya Maendeleo ya Wanawake na Ustawi wa Jamii kuhusu makadirio ya mapato na matumizi ya Wizara ya Elimu na Mafunzo ya Amali kwa mwaka wa fedha 2016/2017.

Mheshimiwa Spika, Natoa pongezi kwa Waziri wa Elimu na Mafunzo ya Amali Mheshimiwa Riziki Pembe Juma pamoja na Naibu wake Mheshimiwa Mmanga Mjengo Mjawiri kwa mashirikiano makubwa waliyoipatia Kamati hii katika kipindi cha kuipitia bajeti ya Wizara hii.

Kwa kipindi kifupi Kamati imepata matumaini makubwa na inaomba ushirikiano huo uwe endelevu katika kazi zinazotukabili katika kulijenga taifa letu, wao pamoja na watendaji wakuu wa Elimu na Mafunzo ya Amali.

Mheshimiwa Spika, Nachukua nafasi hii pia kuwashukuru Wajumbe wa Kamati ya Maendeleo ya Wanawake na Ustawi wa Jamii kwa michango yao mikubwa waliyoitoa katika kupitia utekelezaji kwa mwaka 2015/2016 na mapendekezo ya bajeti ya Wizara ya Elimu na Mafunzo ya Amali kwa mwaka wa fedha 2016/2017.

Mheshimiwa Spika, Naomba nichukue fursa hii niwatambue wajumbe wa Kamati kama ifuatavyo:

1.	Mhe. Dr Mwinyihaji Makame Mwadini	Mwenyekiti
2.	Mhe. Tatu Mohammed Ussi	M/ Mwenyekiti
3.	Mhe. Ame Haji Ali	Mjumbe
4.	Mhe. Hidaya Ali Makame	Mjumbe
5.	Mhe. Makame Said Juma	Mjumbe
6.	Mhe. Massoud Abrahman Massoud	Mjumbe
7.	Mhe. Mwanaasha Khamis Juma	Mjumbe
8.	Mhe. Viwe Khamis Abdalla	Mjumbe
	Ndg. Aziza Wazir Kheir	Katibu
	Ndg. Khamis Hamad Haji	Katibu

Mheshimiwa Spika, Wizara ya Elimu na Mafunzo ya Amali ndiyo kiwanda cha kutengeneza wataalamu wa fani mbali mbali ambao Serikali pamoja na taasisi zisizo za kiserikali zinawatumia katika kuliendeleza gurudumu la maendeleo ya nchi yetu ambayo yanategemea zaidi nguvu kazi ya wataalamu katika kada mbali mbali za utumishi wa umma.

Mheshimiwa Spika, Suala la elimu katika nchi yetu linapaswa lipewe msukumo wa pamoja kitaifa (intergrated manner) kutokana na uhalisia kua elimu ndio inayosababisha kupatikana kwa nguvu kazi ya taifa yenye taaluma inayotakiwa katika kusukuma gurudumu la maendeleo la taifa.

SERA YA ELIMU NA MAFUNZO YA AMALI: UBORA WA ELIMU

Mheshimiwa Spika, Wizara ya Elimu ndiyo daraja la kuvukisha taaluma na hatimaye kupelekea upatikanaji wa wataalamu ambao watatoa huduma za Serikali na kwenye sekta binafsi walengwa wakuu wakiwa wananchi wetu. Huduma hizi zinatokana na mipango, mikakati na vipaumbele vinavyopangwa shirikishi na wahusika wote na kuamuliwa katika chombo hiki.

Mheshimiwa Spika, Kazi kubwa ya Wizara ni kuhakikisha kuwa watoto wetu wanapata taaluma ya kutosha itakayoisaidia Serikali kufikia malengo yake ya kuondokana na changamoto ya ukosefu wa elimu iliyo bora. Zanzibar ni miongoni mwa nchi chache zilizoko kusini mwa jangwa la Sahara zinazotoa elimu ya lazima ya miaka 10, muundo uliopo sasa unatoa fursa ya upatikanaji wa elimu ya Sekondari ya awali kwa kwa wanafunzi wote.

Mheshimiwa Spika, Mfumo wa elimu rasmi Zanzibar ambao ni 2-6-4-2-3, lazima ufahmishwe kwa jamii yote hasa wazee, wanatakiwa waufahamu barabara na kuweza kuwatayarisha watoto wao. Elimu ya maandalizi ni miaka 2, elimu ya msingi ni miaka 6, elimu ya sekondari mpaka kidatu cha nne ni miaka 4, elimu ya sekondari ya juu kidatu cha tano na sita ni miaka 2 na elimu ya juu itakuwa kwa uchache miaka 3. Kwa mantiki hiyo, elimu rasmi kwa Zanzibar imegawika katika ngazi ya elimu ya maandalizi, msingi, sekondari, sekondari ya juu na elimu ya juu.

Mheshimiwa Spika, Wizara ya Elimu na Mafunzo ya Amali katika bajeti ya mwaka 2016/2017 ambayo inaendelea kutumia utaratibu mpya wa kibajeti ulioanza mwaka jana ambao umeelekea katika utekelezaji wa program (Programme Based Budget, PBB). Mfumo huu utaiwezesha Wizara hii kusimamia program sita ambazo ni:

(1) Elimu ya Maandalizi na Msingi;
(2) Elimu ya Sekondari;
(3) Elimu ya Juu;
(4) Elimu Mbadala na Mafunzo ya Amali;
(5) Ubora wa Elimu; na
(6) Programu ya Utawala na Uongozi.

Mheshimiwa Spika, Kamati inatoa pongezi za dhati kwa Wizara ya elimu kutokana na juhuzi zake za kunyanyua kiwango cha elimu nchini licha ya changamoto nyingi zinazoikabili sekta hii na hatimae kuja na kauli mbiu inayosema **"ELIMU BORA KWANZA".**

Mheshimiwa Spika, mafanikio makubwa yamepatikana Zanzibar kwenye sekta ya elimu katika utekelezaji wa malengo ya millennia (MDG), mpango ambao umekamilika mwaka 2015.

Mheshimiwa Spika, mfumo wa bajeti wa kutumia programu ni mzuri na endapo utasimamiwa vizuri na taasisi husika, utawezesha baadhi ya changamoto zilizopo katika taasisi hizo kutatuka kwa haraka na endapo upatikanaji wa fedha zilizotengwa zitaingizwa kwa wakati.

MAJENGO YA SKULI

Mheshimiwa Spika, Kamati inatoa pongezi kwa Wizara kutokana na juhudi zake za hali ya juu zilizopelekea kupatikana kwa misaada mbali mbali kutoka kwa washirika wa maendeleo. Misaada hiyo imelenga katika uimarishaji wa skuli zetu kwa kujenga skuli mpya au kuzifanyia ukarabati kutokana na baadhi ya skuli zetu kuwa kongwe.

Mheshimiwa Spika, Kamati imepata taarifa kuwa baadhi ya majengo ya skuli mpya au hizo zilizokarabatiwa baada ya muda mfupi zimeharibika na nyengine kuwa katika hali mbaya. Mfano wa baadhi ya skuli mpya zilizojengwa na kuharibika baada ya kipindi kifupi ni zile skuli 10 zilizojengwa na mkopo wa Benki ya Dunia. Hali hii inatokana na Wizara kumpakazi mkandarasi ambae hakupata usimamizi unaostahiki katika utendaji wake. Kutokana na hali hiyo Kamati inatoa ushauri kwa Wizara kuhakikisha kuwa inaweka usimamizi wa kutosha katika shughuli zote za ujenzi katika Wizara.

ELIMU YA MAANDALIZI

Mheshimiwa Spika, Kamati inapenda kutoa pongezi kwa Wizara ya Elimu na Mafunzo ya Amali kwa juhudi zake za kuwalea watoto wetu vizuri na kuwapatia chakula wanafunzi wa skuli za maandalizi. Kamati inatoa pongezi kutokana na utekelezaji wa jambo hilo ambalo litawasaidia watoto kusoma kwa utulivu na kuelewa kinachofundishwa. Utafiti umethibitisha kwamba umri wa mtoto wa miaka 4-6 ni umri muhimu kwa ajili ya makuzi ya mtoto, maendeleo yake na kupata eleimu ***"udongo upate ulimaji".***

Mheshimiwa Spika, Kamati inakubaliana na uamuzi wa Serikali wa kuamua kuwapeleka watoto katika skuli za maandalizi wakiwa na umri wa miaka minne kama sera ya elimu inavyopendekeza. Hata hivyo, Kamati inaomba sula hili lisimamiwe ipasavyo na Wizara kwa skuli zote ili wazazi wahamasishwe kuwapeleka watoto wao katika skuli za maandalizi ili lile lengo lililowekwa na sera ya elimu liweze kutimia la kuwapeleka watoto katika skuli za msingi wafikapo umri wa miaka sita.

Mheshimiwa Spika, kwakuwa elimu ya maandalizi ndiyo nguzo ya matokeo mazuri kwa watoto wafikapo elimu ya msingi, sekondari na vyuo na hatimaye kusaidia kupatikana rasilimali watu iliyo bora, kamati inaona ni vyema Wizara ya Elimu na Mafunzo ya Amali kuwawekea mazingira mazuri walimu wa skuli za maandalizi kwa kuwaongezea mafunzo na kuimarisha maslahi yao ili

waweze kufanya vizuri na kwa ufanisi kazi ya kuwaandaa wataalamu wetu wa siku zijazo.

UFAULU WA WANAFUNZI

Mheshimiwa Spika, Wizara ina majukumu makubwa yakiwemo ya kusimamia upatikanaji mzuri wa elimu kwa watoto wetu pamoja na ufaulu mzuri kwa wanafunzi,hivyo Kamati imegundua kuwa suala la ufaulu kwa baadhi ya skuli nyingi hapa nchini umekua ni wa kupanda na kushuka yaani hampo *'stable'* jambo ambalo limeishtua Kamati na kuona kuwa upo umuhimu wa Wizara kuhakikisha kuwa kunapatikana maendeleo endelevu (*sustainability*) ya ufaulu ingawa kwa baadhi ya skuli zetu hali kidogo inaridhisha. Kiwilaya kama mnavyoshindanisha wenyewe ndani ya Wizara ya , haitokezei wilaya moja kuendelea kupata matokeo mazuri mfululizo angalau kwa miaka 3.

Mheshimiwa Spika, kutokana na kushuka na kupanda kwa ufaulu kwa baadhi ya skuli zetu, Kamati inaona ipo haja kwa Wizara kuifanyia mapitio *"review"* mitaala yetu ili elimu yetu izidi kuwa na kiwango kinachoendana na matakwa ya soko la ajira na mabadiliko ya sayansi na teknolojia. Pia Kamati inasisitiza kuingizwa katika mitaala yetu masomo ya elimu ya afya kutokana na umuhimu wake katika maisha yetu ya kila siku.

Mheshimiwa Spika, suala la ufaulu na kushuka viwango vya ufaulu kwa baadhi ya skuli linasababishwa na baadhi ya walimu kutotekeleza wajibu wao ipasavyo na wengine kudiriki kufungua madarasa ya ziada *(tuition)* ambapo wanafunzi wanaohudhuria madarasa hayo hulazimika kulipia masomo hayo, hali ambayo huwakosesha wanafunzi wenye kipato cha chini kuyakosa masomo hayo kutokana na kutomudu kulipia gharama hizo.

Mheshimiwa Spika, Kufunguliwa kwa masomo ya ziada (*tuition*) kumesababisha baadhi ya walimu kutumia nguvu zaidi katika masomo hayo ya '*tuition'* na kutosomesha ipasavyo wakati wa vipindi vya kawaida. Kutokana na hali hii, Kamati inapenda kuwanasihi walimu kuacha tabia hiyo mara moja ili wanafunzi wote waweze kupata elimu sawa inayotolewa darasani ambayo ni haki yao ya msingi.

Mheshimiwa Spika, Kamati yetu imegundua kuwa suala la kushuka kwa ufaulu wa wanafunzi katika baadhi ya skuli zetu linatokana sababu mbali mbali za msingi ikiwemo ya ukosefu wa *"refresher courses"* kwa walimu. Kamati imebaini kua suala hili linafanyika kwa kiwango kidogo katika vituo vya walimu (TCs) zilizopo kizoni lakini linahitaji uboreshwaji wa hali ya juu ili

lengo la kozi hizo liweze kufanikiwa na hatimaye walimu wanaopatiwa mafunzo hayo waweze kunufaika na kuwasaidia wanafunzi wetu katka masomo yao.

MAFUNZO YENYE MAHITAJI MAALUM

Mheshimiwa Spika, suala la Elimu Mjumuisho ni muhimu sana katika skuli zetu kutokana na uwepo wa baadhi ya wanafunzi wenye mahitaji maalum.Hata hivyo suala hili linakabiliwa na changamoto mbali mbali katika utekelezaji wake ikiwemo ukosefu wa vifaa vya kutosha na kukosekana kwa mazingira mazuri kwa ajili ya utekelezaji wa mpango huu.

Mheshimiwa Spika, Kamati inaishauri Wizara katika bajeti ijayo kutenga fungu maalumu ili kuwawezesha wanafunzi wenye mahitaji maalum kuweza kupata elimu ambayo ni haki yao ya msingi.

UKAGUZI MASKULINI

Mheshimiwa Spika, Kamati yetu imebaini kuwa ukaguzi kwa skuli za binafsi unaridhisha kutokana na Wizara kufanya juhudi za makusudi kuzikagua skuli hizo pamoja na changamoto mbali mbali za kibajeti zinazoikabili Wizara. Hata hivyo, Kamati inasisitiza kuwa suala la ukaguzi kwa skuli za Serikali pia ni muhimu kutokana na baadhi ya walimu kutotekeleza wajibu wao ipasavyo, Kamati inapendekeza ukaguzi kwa skuli za Serikali ufanyike kwa kuwapeleka wakaguzi watakaotoka maeneo tofauti na eneo linalokaguliwa, jambo hili litapelekea ufanisi mkubwa katika kazi za ukaguzi maskulini. Pia Kamati inapendekeza ukaguzi huo uwe wa ndani (*intra*) na wa nje (*inter school inspection*).

Mheshimiwa Spika, Pamoja na nia nzuri ya Serikali katika utekelezaji wa majukumu ya Wizara, Kamati inaiomba wakati Wizara wa upangaji wa bajeti kutenga fedha za kutosha kwa Ofisi ya Mkaguzi Mkuu wa Elimu ili wakaguzi waweze kufanya kazi zao kwa ufanisi mkubwa na hatimae tuone walimu wanafanyakazi zao vizuri na viwango vyetu vya elimu vinanyanyuka.

Mheshimiwa Spika, Kamati yetu imegundua kuwa kutokana na ufinyu wa bajetri kazi za ukaguzi zimezorota kutokana na kutokuwezeshwa ipasavyo wakaguzi wetu kama ilivyokua zamani jambo linalopelekea baadhi ya walimu katika skuli kujishughulisha na mambo yasiyowahusu katika maeneo yao ya kazi likiwemo suala zima la kujihusisha na siasa na kupelekea baadhi ya wanafunzi wenye itikadi tofauti na walimu hao kutengwa.

Mheshimiwa Spika, Kamati inatoa ushauri kwa Wizara na Serikali kwa ujumla kuwachukulia hatua kali za kinidhamu walimu wote wanaojihusisha na masuala ya kisiasa na kupelekea kuwajengea muamko mbaya wanafunzi na kuanza kuchukiana miongoni mwao na hata kufikia kubaguana.

MAKTABA

Mheshimiwa Spika, Maktaba ni eneo muhimu katika skuli zetu ambapo wanafunzi huweza kujiongezea taaluma na ujuzi wa kile walichofundishwa darasani na walimu wao. Kamati imebaini kuwa katika skuli nyingi maktaba zipo lakini zinakosa usimamizi wa uhakika kutokana na kukosekana kwa wataalamu wanaoweza kushughulika na masuala ya maktaba. Kutokana na hali hiyo Kamati inaishauri Serikali katika upangaji wake wa bajeti ya Wizara itenge fedha maalum kwa ajili ya uajiri wa wakutubi watakaoweza kusimamia maktaba zilizopo katika skuli zetu ambazo nyingi zinakosa wataalamu hao na kusababisha huduma katika maeneo hayo kukosekana kwa wakati unaohitajika kwa vile wanaotumika kusimamia maktaba hizo ni walimu.

HUDUMA ZA MAJI KATIKA SKULI

Mheshimiwa Spika, hivi karibuni nchi yetu imekumbwa na janga la kitaifa la ugonjwa wa kipindupindu janga ambalo lilipelekea kufungwa kwa baadhi ya skuli zetu na kusababisha watoto wetu kukosa haki yao ya msingi ya kupata elimu kwa muda. Miongoni mwa changamoto zilizopelekea skuli hizo kufungwa ni pamoja na ukosefu wa vyoo na maji safi na salama.

Mheshimiwa Spika, Kutokana na hali hiyo Kamati inatoa wazo kwa Wizara kujipanga na kutenga fedha kupeleka huduma za maji katika maskuli kwa kuweka mifereji na kuvuna maji ya mvua ili yaweze kusaidia katika skuli hizo kama ilivyokua hapo zamani ambapo katika baadhi ya skuli kulijengwa mitwiko na mahodhi kwa ajili ya kuvuna maji ya mvua.

Mheshimiwa Spika, katika suala hili la upatikanaji wa huduma ya maji katika skuli zetu, kuna baadhi ya skuli zimejengwa visima ambavyo vina lengo la kuhakikisha kuwa upatikanji wa maji katika skuli hizo ni wa uhakika, hata hivyo, imebainika kuwa visima hivyo vinakaa muda mrefu bila ya kusafishwa. Hivyo, Kamati inaishauri Wizara kushirikiana na Mamlaka ya Maji (ZAWA) kwa lengo la kuvisafisha visima hivyo ambavyo vinasaidia sana upatikanaji wa huduma ya maji safi na salama katika maskuli.

BODI YA MIKOPO YA ELIMU YA JUU

Mheshimiwa Spika, Suala la udhamini wa wanafunzi wa elimu ya juu kutoka bodi ya mikopo kutoa udhamini kwa baadhi ya wanafunzi na wanafunzi hao hao kupewa tena udhamini na Wizara ya fedha kwa asilimia 50% linahitaji kutizamwa kwa undani zaidi. Hili ni tatizo kutokana na wanafunzi hao wanaopata mikopo sehemu mbili kuzifuja fedha hizo kwa matumizi yao binafsi wakati kuna wanafunzi hawapati kabisa mikopo si kutoka katika Bodi ya Mikopo wala Wizara ya fedha.

Mheshimiwa Spika, kutokana na hali hiyo Kamati inaishauri Wizara ya fedha kabla haijatoa udhamini kwa wanafunzi wanaohitaji mikopo kukaa pamoja na Bodi ya mikopo ya Elimu ya Juu Zanzibar. Lengo ni kufanya uhakiki na kuliratibu vyema suala zima la utoaji mikopo kwa wanaostahiki kwa majina ya wanafunzi waliopata mikopo ili kuwawezesha wanafunzi wanaokosa udhamini kuweza kupata fedha hizo ili waweze kujiendeleza.

Mheshimiwa Spika, Kamati imebaini kuwa wanafunzi wanoomba mikopo ni wengi ukilinganisha na uwezo wa Bodi wa kutoa fedha hizo kwa wanafunzi jambo ambalo hupelekea baadhi ya wanafunzi kucheleweshewa malipo ya ada na fedha za kujikimu kwa vyuo vyote vya Tanzania Bara na Zanzibar na kupelekea kunyimwa fursa katika vyuo vyao ikiwemo fursa ya kusajiliwa kila mwanzo wa semester; au hata kuzuiliwa kufanya mitihani kwa sababu malipo ya ada hayajafanywa.

Mheshimiwa Spika, kutokana na hali hiyo Kamati inaishauri Bodi ya Mikopo ya Elimu ya juu kutoa mikopo kulingana na uwezo wake ilionao ili kuepukana na matatizo wanayoyapata watoto wetu hasa watoto wa kike wanaosoma vyuo vya Tanzania Bara kudhalilika na kupoteza heshima na utu wao.

Mheshimiwa Spika, suala la upatikanaji wa wataalamu wa kada mbali mbali katika nchi yoyote ile duniani linahitaji uwekezaji wa hali ya juu katika elimu. Kama tunavyojua nchi yetu ni maskini na bajeti yake ni ndogo na ina mipango mingi ikiwemo suala zima la kusomesha wanafunzi ambao hawana uwezo wa kujisomesha wenyewe.

Kutokana na hali hiyo Kamati yetu imekubaliana na wazo la Wizara la kuuomba Mfuko wa Hifadhi ya Jamii (ZSSF) kufanya utafiti ili ikiwezekana waweze kudhamini wanafunzi wa elimu ya juu kama wenzeTu wa NSSF ya Tanzania Bara na Kenya wanavyofanya. Suala hili litasaidia kuondoa mrundikano wa wanafunzi wanaokosa ufadhili wa kuendelea na masomo yao.

BAJETI YA WIZARA NA UAJIRI WA WALIMU

Mheshimiwa Spika, Kamati yetu imeliona tatizo la la uajiri wa walimu hasa walimu wa sayansi katika skuli za Serikali. Serikali inalazimika kujipanga ili kuziba pengo kubwa lililopo hivi sasa la ukosefu wa walimu wa sayansi jambo linalopelekea kushuka kwa ufaulu wa wanafunzi katika masomo hayo.

Mheshimiwa Spika, masomo ya sayansi katika skuli zetu hayawezi kufanikiwa ikiwa maabara zilizopo katika skuli hizo hazitokua katika ubora, kutokana na juhudi zinazochukuliwa na Serikali katika uboreshaji wa maabara, Kamati yetu inatoa pongezi za dhati kwa Serikali kwa hatua yake ya kuziimarisha maabara zetu katika maskuli, hata hivyo Kamati inasisitiza usimamizi mzuri wa maabara hizo ili ziweze kudumu kwa muda mrefu na kuwasaidia wanafunzi wetu ambao ndio wataalamu wetu siku za usoni.

Mheshimiwa Spika, Kamati imepokea taarifa kuwa suala la upatikanaji wa fedha zilizoidhinishwa kwenye bajeti limekua na changamoto kubwa. Kukosekana kupatikana kwa fedha zote zilizoidhinishwa kwa wakati kunaathiri kwa kiwango kikubwa utendaji wa Wizara. Kamati ilielezwa kuwa walimu walioridhiwa kuajiriwa katika mwaka wa fedha 2015/2016 idadi yao ni 942 lakini kutokana na ufinyu wa bajeti Wizara iliajiri walimu 90 tu. Kutokana na kukosekana kwa ajira za walimu hao wengi wao wamekua wakikimbilia Tanzania Bara jambo ambalo ni hasara kwa Serikali ya Mapinduzi Zanzibar kutokana na wengi miongoni mwa walimu hao kusomeshwa kwa fedha za Serikali ya Mapinduzi Zanzibar.

Mheshimiwa Spika, Kamati yetu inaiomba Serikali kuliangalia tena suala hili ili nguvu kazi yetu iweze kutumika ipasavyo katika skuli zetu ambazo nyingi zimeathiriwa na kukosekana kwa walimu. Kamati inapendekeza Serikali iajiri walimu wapya kwa awamu kila mwaka kuziba pengo la wale waliostaafu na kumudu ongezeko la wanafunzi.

Mheshimiwa Spika, kama hiyo haitoshi, Chuo Kikuu cha Taifa cha Zanzibar (SUZA) pia ni miongoni mwa taasisi za Wizara zilizoathirika na ukosefu wa bajeti ya kutosha. Kutokana na hali hiyo chuo kimepewa agizo la kutochukua wanafunzi wa udaktari mwaka huu mpaka hapo chuo kitakapoajiri walimu wenye sifa za kuwafundisha wanafunzi hao.

Mheshimiwa Spika, ili wataalamu wetu waweze kufundisha kwa moyo mkunjufu ni lazima Serikali iwajali kwa kuwalipa stahiki zao ipasavyo jambo ambalo litawahamasisha na kuwatia ari ya kuongeza bidii na maarifa katika

kazi zao. Hata hivyo, ukosefu wa fedha zilizomo kwenye bajeti umepelekea suala hili kutofanyika katika Chuo Kikuu cha Taifa (SUZA).

Mheshimiwa Spika, SUZA hadi hivi sasa ina malimbikizo ya miaka 4 nyuma ya kutolipa baadhi ya stahiki za wafanyakazi wake ambao baadhi yao wamepandishwa vyeo na wengine wameongeza viwango vya elimu zao lakini hadi hivi sasa hawajaongezewa mishahara wanayostahiki. Kamati inazidi kusisitiza kuwa ni muhimu kwa Serikali kufanya juhudi za kuyalipa malimbikizo hayo ili wataalamu wetu wafanye kazi kwa utulivu. Pia Kamati inachukua nafasi hii kuwasisitiza wazazi kushirikiana na walimu ili watoto wetu waweze kufanikiwa katika masomo yao.

Mheshimiwa Spika, Kamati inasikishwa sana na matukio ya udhalilishaji wa wanafunzi yanayoendelea hivi sasa katika baadhi ya maeneo yetu. Kutokana na hali halisi ilivyo hivi sasa. Kamati inawasisitiza wazazi kuwa karibu na uongozi wa skuli na vyuo kwa kufuatilia maendeleo ya watoto wao ili lile lengo la kuwasaidia watoto wetu kupata elimu bora liweze kufanikiwa.

HITIMISHO

Mheshimiwa Spika, Mwisho naomba nikushukuru tena kwa kunipa fursa hii ya kuwasilisha hotuba ya bajeti ya Kamati ya Maendeleo ya Wanawake na Ustawi wa Jamii katika Baraza lako tukufu. Pia niwashukuru Wajumbe wako kwa utulivu wao waliouonesha wakati nawasilisha hotuba hii.

Mheshimiwa Spika, Nawaomba Wajumbe wako waichangie bajeti hii, wahoji na watoe mapendekezo yao panapohitajika na hatimaye kuipitisha.

Mheshimiwa Spika, Lazima tutambue kwamba **ELIMU BORA, KWANZA.**

Mheshimiwa Spika, naomba kuwasilisha.

…………………………

Dr. Mwinyihaji Makame,

Mwenyekiti,

Kamati ya Ustawi wa Jamii na Maendeleo ya Wanawake,

Baraza la Wawakilishi,

Zanzibar